

Møtebok - Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesutvalget	15.12.2011	

Høringsforslag til endringer av skoleåret for elever på Vg3 studieforbereende utdanningsprogram

Utrykte vedlegg: Høring "Forslag til endringer i opplæringsloven, forskrifter til opplæringsloven og i fag- og timefordelingen – Organisering av skoleåret på Vg3"

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet foreslår at skoleåret for elever på Vg3 studieforbereende program blir delt i en periode med ordinær opplæring og en periode med eksamen og forberedelse til eksamen. Formålet med forslaget er å legge bedre til rette for at elevene på Vg3 studieforbereende program får det antall undervisningstimer de har krav på, og samtidig unngå at opplæring må legges til tiden etter at standpunkt karakterer er satt og eksamen er gjennomført. Nødvendige endringer foreslås både i opplæringsloven, forskrift til opplæringsloven og fag- og timefordelingen. Høringsfristen er 3. januar. Saken antas å ha politisk interesse og legges derfor frem til politisk behandling av Fylkesutvalget.

Fakta

Kvaliteten på elevenes opplæring under og etter eksamen er et stadig tilbakevendende diskusjonsemne. Det blir blant annet hevdet at mange elever, særlig siste året av den videregående opplæringen på studieforbereende utdanningsprogram, får fri når de egentlig skulle hatt ordinær opplæring. Det anføres også jevnlig at sammenfallende tidspunkt for eksamensforberedelse og russefering går utover elevenes faglige prestasjoner. Departementet foreslår derfor at for elever på Vg3 studieforbereende utdanningsprogram deles opplæringen i skoleåret i en periode med ordinær opplæring og en eksamensperiode.

For å gjennomføre dette, foreslår departementet at Opplæringsloven § 3-2 blir endret slik at opplæringen deles i to perioder og at skoleårets lengde for elever på Vg3, studieforbereende utdanningsprogram skal være på minst 36 uker og ikke minst 38 som i dag. Videre foreslår departementet at elever i Vg3 studieforbereende utdanningsprogram som ikke blir trukket ut til eksamen, ikke skal ha ordinær opplæring i eksamensperioden. Dette nødvendiggjør at det i fag- og timefordelingen presiseres at det skal være mulig å fravike minstetimetallet i enkeltfag Vg3 studieforbereende utdanningsprogram. Det totale minstetimetallet beholdes.

Det er flere måter å dele opp opplæringen i skoleåret på. I høringsnotatet har Kunnskapsdepartementet vurdert to ulike modeller. Disse kan kort oppsummeres slik:

1. Eksamen flyttes ikke, skriftlig eksamen gjennomføres etter ca 23. mai, men skoleåret komprimeres og opplæringen deles for Vg3 i en undervisningsdel som skal være ferdig før eksamen begynner, og en eksamensdel.

Dette innebærer at skoleårets lengde skal være på minst 36 uker mot minst 38 uker i dag. Disse 36 ukene deles i 34 uker til undervisning og 2 uker til eksamensavvikling. De timene som nå blir gjennomført etter eksamen må etter foreslått nyordning, gjennomføres før eksamensperioden starter. Dette vil medføre en komprimering av undervisningstiden og dermed en utvidelse av timetallet i den perioden undervisningen skal foregå.

2. Tilsvarende som forrige forslag, men med tilleggssforslag om å flytte skriftlige eksamener i Vg3 slik at de starter ca 25. april og skal være gjennomført før 17. mai.

Departementet legger til grunn at en deling av elevenes skoleår hovedsakelig bør begrunnes i at det vil bidra til økt kvalitet i opplæringen. Videre har departementet vektlagt behovet for å tilrettelegge for en organisering av elevenes skoleår som i størst mulig grad gir motiverte elever hele året igjennom. I høringsnotatet fra Kunnskapsdepartementet drøftes de to modellene og det konkluderes fra departementets side om at modell 1 synes mest hensiktsmessig ut fra de begrunnelser som er gitt. Lovforslaget er derfor basert på modell 1. Høringsinstansene har likevel blitt bedt om å uttale seg særskilt om valg av modell.

I høringsnotatet fra Kunnskapsdepartementet kommenteres også andre konsekvenser av lovendringen. I denne sammenhengen påpekes at lærernes arbeidsår vil bli ytterligere komprimert men at undervisningsmengden knyttet til elever på Vg3, studieforbereende utdanningsprogram, herunder mengden forberedelse og elevrelatert arbeid, vil tilsvare dagens. Det framgår at departementet oppfatter at lovendringen vil kunne innebære at det blir lettere å ivareta oppgaver knyttet til eksamensavvikling og sensorarbeid. Det presiseres videre at forslaget slik departementet ser det, ikke vil komme i konflikt med de ytre rammene for lærerens maksimale arbeidstid.

Det pekes videre at foreliggende forslag kan medføre utfordringer i skolenes timeplanlegging for elever og fastlegging av arbeidsplaner for lærerne. Imidlertid mener departementet at disse konsekvensene ikke, i nevneverdig grad, blir mer utfordrende enn i dag. Det vises også til at en ny organisering av skoleåret vil kunne påvirke organiseringen av skoleskiss for den enkelte skoleeier. Departementet mener at eventuelle utfordringer må kunne løses innenfor gjeldende ordninger. I høringsnotatet fra departementet redegjøres det for ferieavviklingen i løpet av skoleåret uten at disse delene av skoleåret vurderes i lys av de utfordringene og modellene som presenteres.

Ut i fra blant annet disse vurderingene konkluderes det med at departementet vurderer at forslaget ikke vil medføre økte kostnader.

Fylkesrådmannen har sendt høringsdokumentet til de videregående skolene og syv av de videregående skolene svarte innen fristen. Skolene er noe delt i sine tilbakemeldinger, men flertallet ser de pedagogiske fordelene ved en deling av skoleåret slik forslaget innebærer. Samtidig peker skolene på en rekke praktiske utfordringer/konsekvenser som er innarbeidet i de vurderinger fylkesrådmannen har gjort i sin saksframstilling.

Fylkesrådmannens vurdering

Rent pedagogisk ser fylkesrådmannen fordelene av å dele skoleåret i opplæringstid og eksamenstid. Dette fordi man da skal ha vært gjennom læreplanmålene før eksamen og fordi det er en stor utfordring å drive med undervisning i fag der hele, eller deler av elevgruppa, allerede har vært opp til eksamen.

Modell 1 er basert på at elevene skal ha fullført all ordinær opplæring før eksamensperioden starter. Ved å starte eksamensperioden for Vg3 studieforbereende så sent som mulig vil eleven få mer opplæring før eksamen og dermed være bedre forberedt. Modellen legger til rette for at elevene får de undervisningstimene de har krav på, samtidig som en unngår lite motiverte elever som må ha ordinær opplæring etter eksamen. Modellen forutsetter at elevens

rettigheter til minsteårstimetall er "et samlet årstimetall". Dette innebærer en vesentlig endring fra dagens bestemmelser som angir et eksakt antall timer pr. fag. I høringsnotatet presiseres det at det totale minstetimetallet pr. år skal beholdes. Fylkesrådmannen vurderer det som fornuftig å operere med et "samlet årstimetall" for elevene. Imidlertid vil dette kunne føre til at enkelte lærere får undervisning som overstiger årstimetallet i lærerens fag- og timefordeling og derfor utløse mer overtid for enkeltlærere. I andre tilfeller vil dette medføre reduksjon av oppgaver som er lagt inn i planlagt fag- og timefordeling.

Til tross for at forslaget er avgrenset til Vg3 studieforbereende utdanningsprogram, mener fylkesrådmannen at den foreslåtte endringen vil ha konsekvenser ut over den avgrensningen som er gjort. Dette henger sammen med at de fleste av våre videregående skoler gir mulighet for at Vg3-elever også kan velge programfag på Vg2. Den foreslåtte modellen vil medføre at elevene vil få færre programfag å velge blant, det blir umulig å sette sammen elevgrupper på tvers av trinn. Samlet sett vil skolenes muligheter til å lage effektive størrelser på elevgruppene og å benytte lærerens kapasitet bli vanskeliggjort.

En direkte konsekvens av at undervisningen skal gjennomføres på 36 uker mot 38 i dag, vil også være at skoledagens lengde må økes fra 8 til 9 timer for samtlige elever. Dette fordi det rent timeplanteknisk er umulig å lage en utvidelse som bare gjøres gjeldende for Vg3 elever på studieforbereende utdanningsprogram. En eventuell utvidelse av skoledagen vil påvirke organiseringen av skoleskyssen. Økte kostnader som følge både av de organisatoriske og skyssmessige utfordringene må påregnes. Kostnadene for skoleskyss vil bli vesentlig høyere hvis Vg3 elever skal ha lengre skoledag enn elever på Vg1 og Vg2 og vesentlig lengre skoledag enn grunnskolen.

Et alternativ til å utvide skoledagen er å ta bort felles møtetid som ligger på timeplanen i løpet av skoledagen. Det betyr at en del møtetid for lærere og elever må legges etter kl 1530. Dette gjelder også for en stor del av obligatoriske elevsamtaler. Lærerne har allerede et komprimert arbeidsår og en reduksjon i lengden på opplæringsåret vil kunne oppleves som en økt arbeidsbelastning for den enkelte lærer. Et mer komprimert skoleår vil medføre utfordringer i å organisere felles samarbeidstid for lærerne.

Fylkesrådmannen har grunn til å tro at sammenfallende tidspunkt for russefeiring og eksamen har negative konsekvenser for elevenes eksamensresultater. Det at de pedagogiske og motivasjonsmessige utfordringene knyttet til at repetisjon og eksamensforberedelse faller sammen med russetiden, løses ikke av modell 1.

I likhet med modell 1 innebærer høringsnotatets modell 2 at elevenes skoleår må reduseres med to uker fra 38 til 36 uker. Denne komprimeringen vil også påvirke lærers arbeidssituasjon på samme måte som modell 1. Med utgangspunkt i at modell 2 forutsetter at skriftlige eksamener skal være avsluttet før 17. mai vil dette oppfattes som positivt for mange. Dette fordi denne modellen til en viss grad vil kunne imøtekomme utfordringene omkring det å kombinere russefeiring og forberedelser til skriftlig eksamen.

Samtidig medfører modell 2 en periode med ordinær opplæring etter skriftlig eksamen og etter at standpunktkarakterene er satt i mange fag. I tillegg til at modellen innebærer en vesentlig avkorting av undervisningstiden i skriftlige fag før eksamen vil modellen representere ytterligere utfordringer omkring oppfølging/gjennomføring av undervisningen i perioden etter at eksamen er avholdt og standpunktkarakter er satt. På denne måten mener fylkesrådmannen at modell 2 ikke ivaretar de pedagogiske hovedmål som høringsforslaget er begrunnet ut i fra.

Ut fra en samlet vurdering mener fylkesrådmannen at høringsforslagets modell 1 vil være den eneste hensiktsmessige ut fra de pedagogiske begrunnelser som er gitt for høringen. Slik fylkesrådmannens ser det, vil imidlertid forslaget ha langt større økonomiske og organisatoriske konsekvenser enn det departementet forutsetter. Dette gjelder både for organisering av skoleåret for elever/lærere, konsekvenser for andre ansatte og

utgifter/organisering av skyss. Fylkesrådmannen etterlyser samtidig en vurdering/utredning av alternativt å øke antall dager (fra dagens 190) framfor å øke antall timer pr dag. Konsekvensene av modell 1 samt fylkesrådmannens forslag om å øke antall dager, bør derfor utredes grundig før den endelige realitetsbehandlingen av forslaget.

Departementets forslag til modell har som formål å bidra til økt kvalitet i opplæringen og tilrettelegge for en organisering av skoleåret som i størst mulig grad gir motiverte elever hele året igjennom. Det er fylkesrådmannens oppfatning at å dele skoleåret i opplæringstid og eksamenstid er fordelaktig. Imidlertid viser fylkesrådmannens vurdering at innføring av en slik modell vil kunne medføre en rekke implikasjoner som samlet sett vil slå mer negativt ut en dagens organisering av for elever på Vg3 studieforbereende utdanningsprogram.

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

1. Fylkesutvalget støtter forslaget om å dele skoleåret i en opplæringstid og en eksamenstid på Vg3. Både fordi skolen skal ha vært gjennom læreplanmålene før eksamen, men også fordi det er en utfordring å drive med undervisning i fag der hele, eller deler av elevgruppa, allerede har vært opp til eksamen.
2. Fylkesutvalget mener at departementets tolkning om å fravike minstetimetallet i fag er positivt, men at konsekvensene bør utredes nærmere før endelig konklusjon fattes.
3. På bakgrunn av vurderingene som viser at dette forslaget vil få langt flere konsekvenser enn det som fremkommer i høringsnotatet rundt organiseringen av elever på Vg3 studieforbereende utdanningsprogram, mener fylkesrådmannen at de samlede implikasjonene må utredes nærmere før endelig organisering av skoleåret på Vg3 blir valgt.

Sarpsborg, 9. desember 2011

Atle Haga
fylkesrådmann

Egil F Olsen
fylkesdirektør

Fra: Frid Sandmoe Sørensen [frisan@ostfoldfk.no]

Sendt: 3. januar 2012 13:50

Til: Postmottak KD

Kopi: Einar Wium; Anne May Sandvik Olsen

Emne: Høringsforslag til endringer av skoleåret for elever på Vg3
studieforberedende utdanningsprogram

Vedlegg: Høringsforslag til endringer av skoleåret for elever på Vg3
studieforberedende utdanningsprogram.pdf

Høringsforslag til endringer av skoleåret for elever på Vg3 studieforberedende utdanningsprogram:
Høringsforslag til endringer av skoleåret for elever på Vg3 studieforberedende
utdanningsprogram.pdf

Vedlagt følger Østfold fylkeskommune behandling av høringen. Saken er behandlet i fylkesutvalget
og vedtaket er som følger:

Fylkesutvalgets vedtak 15.12.2011:

1. Fylkesutvalget i Østfold vil beklage den korte høringsfristen i en så viktig sak der fylkeskommunen har behov for både å drøfte høringen med de videregående skolene og få en forsvarlig politisk behandling.
2. Fylkesutvalget støtter forslaget om å dele skoleåret i en opplæringstid og en eksamenstid på Vg3. Både fordi skolen skal ha vært gjennom læreplanmålene før eksamen, men også fordi det er en utfordring å drive med undervisning i fag der hele, eller deler av elevgruppa, allerede har vært opp til eksamen.
3. Fylkesutvalget mener at departementets tolkning om å fravike minstetimetallet i fag er positivt, men at konsekvensene bør utredes nærmere før endelig konklusjon fattes.
4. På bakgrunn av vurderingene som viser at dette forslaget vil få langt flere konsekvenser enn det som fremkommer i høringsnotatet rundt organiseringen av elever på Vg3 studieforberedende utdanningsprogram, mener fylkesrådmannen at de samlede implikasjonene må utredes nærmere før endelig organisering av skoleåret på Vg3 blir valgt, herunder en vurdering av allergikernes situasjon i eksamenstiden.
5. Østfold fylkeskommune vil peke på at det pedagogiske fordeler med modell 1, men siden en framskynding av eksamenstidspunkt vil oppleves som positivt for mange, bør en praktisk tilpasning av modell 2 fortsatt vurderes.

Vennlig hilsen

Frid S. Sørensen,

Seksjonssjef, pedagogisk seksjon

PB 220, 1702 Sarpsborg

Telefon: Direkte: 69 11 74 37 Mobil: 46 91 26 63

E-post frisan@ostfoldfk.no